

Tantárgy neve/kódja:	Középkori uralmi központok és városok kutatása/ BTR-DK-754
Tárgyfelelős:	Doktori programvezető
Tantárgy oktatója:	Dr. Rácz Tibor Ákos
Kreditszám:	10
Óratípus:	Gyakorlat
A tantárgy céljának rövid ismertetése:	A kurzus célja, hogy a hallgatók elmélyült ismereteket szerezzenek a középkori magyarországi királyi központok és városok régészeti kutatásáról. Olyan kutatási és elemző készségek kialakítását célozzuk meg, melyek megalapozzák az önálló, régészeti forrásanyagon alapuló tudományos publikációk elkészítését a középkori régészet területén.
Elsajátítandó elméleti ismeretanyag:	A királyi központok és városok szerepe a középkori politikai, gazdasági és kulturális életben. Városok és hatalmi központok születése, transzformációja a középkor történeti-politikai keretrendszerében. Módszertani megközelítések az ásatástól, az anyagi kultúra elemzésén át a digitális rekonstrukcióig.
Elsajátítandó gyakorlati ismeretanyag:	A régészeti forrásanyagot az urbanizáció és a társadalmi-gazdasági struktúrák változásának tágabb kontextusában értelmezzük. Ennek érdekében az ásatási anyagokat és történeti forrásokat is felhasználó interdiszciplináris megközelítésben a politikai autoritás, az udvari kultúra, a kereskedelmi hálózatok, az erődítések, védelmi berendezések és városi alaprajzok magyarországi sajátosságait elemezzük.
A 2-4 legfontosabb kötelező irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Benkő Elek – Orosz Krisztina (szerk.): In medio regni Hungariae. Régészeti, művészettörténeti és történeti kutatások „az ország közepén” Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézet, Budapest, 2015. (764 ps.) ISBN 97861552540301 Xavier Barral i Altet – Lövei Pál – Vinni Lucherini – Takács Imre (szerk.): Művészet a középkori Magyarországon. Budapest: Martin Opitz, 2024 (624 ps.) ISBN: 978-615-6388-72-8 Buzás Gergely – Orosz Krisztina (szerk.): A visegrádi királyi palota. MNM Mátyás Király Múzeuma, Budapest, 2010. (421 ps.) ISBN 9789637061820 Takács Miklós: Partes inferiores. Tanulmányok a Kárpát-medence déli részének középkori településrégészetéről. Partes inferiores. Studies on the Medieval Settlement Archeology on the Southern Parts of the Carpathian Basin. Szerk.: Langó P. – Türk A. Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia 22. Budapest 2021. (485 ps.) ISBN 978-963-9987-81-4
A 2-4 legfontosabb ajánlott irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Végh András: Buda város középkori helyrajza I-II, Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, 2006-2008. (352.p + 364.p.) ISBN 9639340545 Mészáros Orsolya: A késő középkori Visegrád város története és helyrajza. MNM Mátyás Király Múzeum, Visegrád, 2009. (306.p.) ISBN 9789637061738

	Buzás Gergely: Esztergom az Árpád-korban. In: Az Árpádok országa. Szerk.: Ritoók Ágnes – Simonyi Erika. Budapest: Magyar Nemzeti Múzeum – Magyar Tudományos Akadémia, 2022, 131–151.	
Elmélet-gyakorlat aránya:	Elméleti óra óraszám: 50%	Gyakorlati óra óraszám: 50%
Az alkalmazott oktatási módszerek:	Kiemelt hangsúlyt fektetünk a módszertani eljárások ismertetésére, az értelmezési keretek és elméleti megközelítések megvitatására. Elő kívánjuk segíteni a hallgatók aktív részvételét a jelenlegi tudományos diskurzusban. Ennek érdekében egy-egy esettanulmányon keresztül az alkalmazott kutatási eljárásokról vitákat rendezünk. További feladatként a hallgatóknak prezentáció formájában összehasonlító elemzést kell végezniük egy magyarországi és egy másik közép-európai uralmi központ fejlődéséről. Harmadik feladatként a hallgatók annotált bibliográfiát készítenek egy-egy kutatási témáról, melyet közösen értékelünk.	
Az értékelés módja:	gyakorlati jegy (háromfokozatú)	
Az értékelés kritériuma:	Az órákon és műhelymunkán való részvétel kötelező. Az értékelés során alapvető kritérium a tananyag, szakirodalom ismerete. Szempont az egyéni és csoportos munkában való aktív, konstruktív részvétel, az elemzett témában való jártasság, a kreatív problémamegoldás, a feladatok megfelelő részletességgel való kidolgozása.	
Miként járul hozzá a tantárgy a doktori iskola képzési programjában tanulási eredményként megjelölt MKKR 8. szintű tanulási eredmények eléréséhez.	A hallgatók összetett kutatómódszertani ismereteket szereznek. Képesé válnak adott szakterület kreatív analízisére, új szemléletű megfogalmazásokra. Képesé válnak a kutatóterület legfontosabb elvi szintű problémáinak azonosítására. Egyenrangú vitapartneri szerepet tudnak felvenni a kutatási terület további képviselőivel.	